

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

3:dje årg.

Den 23 Mars 1902

N:o 25

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Alfred Hedenstjerna (Sigurd)* (med 1 porträtt). *Den nye danske ångaren »Oscar II»* (med 1 illustr.) *Guerillakrigets växlingar* (med 2 porträtt). *Konstutställningen i Stockholm* (med 3 illustrationer.) *Hela Sverige på bazar* (med 11 illustr.) *Jordbäfningen i Schemacha* (med 1 illustr.) *Från kajsarjaktens stapelafloppning* (med 2 illustr.) *Det afslöjade blomstermediet fru Rothe* (med 2 illustrationer). *En historia efter middagen*. Originalberättelse för HVAR 8 DAG af Bo Bergman. *Gatuoroligheterna i Göteborg* (med 3 illustrationer) *Veckans porträttgalleri* (med 24 porträtt). HVAR 8 DAGS novellblad, VII: *En modern sjöförfare*.

BOXXNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1902.

Foto. Julius Grape, Foto-affär & atelier, Sthlm.

HVAR 8 DAG.

ALFRED HEDENSTJERNA ("SIGURD").

Speciellt taget för HVAR 8 DAG.

ALFRED HEDENSTJERNA («SIGURD»).

Vid en resa genom Ungern för några år sedan, hade jag resällskap med en äldre herre från Karlstadt. Då han fick höra, att jag var svensk, frågade han mig, om jag kände en svensk författare, Hedenstjerna — han uttalade namnet mycket korrekt. Då jag förnekade det, blef han mycket förvånad, ty han hade läst några af hans böcker på ungerska och tyska; och han hade haft mycket roligt åt dem — »det är en humorist af Guds nåde». Då kom jag ihåg, att »Hedenstjerna» är magyariska och öfversattes på svenska med »Sigurd», och nu kunde jag förklara för min reskamrat, att jag kände honom mycket väl, äfven personligt. Hvarför han blef mycket glad och bad mig hälsa sin glädjebringare.

Det är antagligt, att det finnes många svenska medborgare, hvilka, liksom jag, mest och nästan uteslutande känna »Sigurd» — det är därför som båda namnen förekomma härofan.

*

Han föddes naturligtvis som en Hedenstjerna. Och att han föddes smålänning, behöfver jag väl knappt säga. Den 12 mars 1852 såg han dagens ljus och har sålunda i dagarna fyllt sina 50 år. Fadern var »hofjunkare», en titel som nu icke finnes — i alla fall hade Sigurd aldrig fått den, ty till hofman duger han icke. Det har han icke varit, hvarken »uppåt, framåt, bakåt eller nedåt». Han blef först landbrukare — han var det i 7 hela år, mellan 1872—1879 — och dessa 7 år voro för honom nog inte de fetaste. Han skall ha varit intresserad landbrukare, enkannerligen hästkarl, och nog vet jag, att han intresserade sig varmt för Marstrandshästen under sin västkustvistelse.

Nej, för honom kommo de sju magra åren först och de feta senare. Och som »Sigurd» alltid hafver varit en märklig man, gjorde han sin entré i litteraturen direkt från landbruket och icke nog med det, han blef en förmögen man på litteratur och tidningskrifveri. År 1879 inträdde han i Smålandsposten, blef dess medredaktör 1884, dess hufvudredaktör och hufvudläggare (öfverhufvud dess hufvud) 1890—98, hvilket sistnämnda år han bosatte sig i Stockholm som korrespondent.

Mellan det år, han inträdde i Smålandsposten 1879, till hans afflyttning från Vexjö år 1898, ligger ett oerhördt stort publicistiskt författararbete. Ingen svensk publicist har i sin tidning skrivit flera själfständiga artiklar än han; på nästan alla tryckte han en individuell prägel; man kunde gilla eller ogilla det skrifna — artikeln hade dock hans klo och ingen annans.

Det låg något ursprungligt friskt och muntert öfver den unge Sigurds första berserkagång. Han slogs till höger och vänster, uppåt och nedåt, ibland något för starkt — men det fanns en viss godmodighet i slagsmålet, en stark rättfärdighetskänsla, icke minst mot de små i samhället, samt först och sist en urkraftig humor, som visserligen tagit intryck af de då så populära amerikanska humoristerna, men som dock hade något äkta svenskt öfver sig.

Hon var inte alltid salongsdam, sångmön från Växjö — därtill voro hennes former något för kraftiga och hennes röst något för grof, men hon bar landsbygdens friska färg på sina kinder, hennes händer voro starka, hennes ögon klarblå pigga, hennes skratt litet bullersamt men smittande — hon stod på ganska utvecklade ben och hvilka närver hon hade! I alla dagens frågor yttade hon sig. Kungar och prinsar, primadonnor och excellenser, politici och journalister — alla finga sin släng af den väl fyllda slevven. Hvarje vecka

lästes Sigurds kaleidoskop af »hela Sverige». De mest litterära rynkade på näsan, de liberala jämrade sig under slagen, de konservativa gillade inte alltid sitt »enfant terrible» — men man läste, hvad han skref, och höll man inte Smålandsposten, så fick man nog läsa »Sigurd» ändå, ty han var en ovanligt flitigt oaföfnad författare i Sveriges tidningar.

Men han skref icke blott »kaleidoskop» — jag för min del sätter hans »Svenska bondhem» mycket högt. Där fanns det icke blott lustighet och humor utan ock en djup medkänsla med det skildrade. I allmänhet är »Sigurd» bäst, då han skildrar folket; då kommer något öfver honom, som gör honom till skald. I samband med detta vill jag ock erinra om, att »Sigurds» allvarliga och känsliga pennteckningar ingalunda äro de sämsta. Jag minnes särskildt en, »Min lilla väninna», hvilken i skärhet och finhet icke öfverträffas af någon på vårt språk.

De små skildringarna och de korta skizzererna äro Sigurds egentliga styrka. Dem samlade han under titeln »Kväden och okväden», »Ljud och oljud», »Vett och ovet» — och de samlingarna hade strykande afgång. Och då han, uppmuntrad af framgången, började skriva större romaner, gingo de icke sämre.

Det är omöjligt att tillmäta dem samma konstnärliga värde, som hans krönikor och småskizzer. »Sigurd» saknar som »litterär» romanförfattare begränsningens konst och någon gång störes totalintrycket af någon enskild skildring af mindre god ton. Men i stället för att vara »litterär», är han »läst» — och läst med nöje. Han har varit det stora borgerskapets mest omtyckte svenske romanförfattare under förra århundradets sista årtionde, och det har säkert gladt både hans hjärta och kassabok. Och jämför man t. ex. »Sigurds» romanskrifning med åskilligt, som man läser i de stora kulturländerna, där den sorgligaste idiotism härskar, allt ifrån Themens smutsiga väg till Sprees gulgröna gytjor och Donaus såkallade blå vågor, så måste man erkänna, att »Sigurd» ingalunda behöfver skämmas. Men helt visst kommer han icke att lefva som romanförfattare, utan som krönikör.

Romanerna äro öfversatta till tyska (nästan alla), franska, holländska, polska, danska, norska, finska, engelska, magyariska och grekiska. Ingen nu lefvande svensk författare torde vara så »öfversatt» som Sigurd.

I sitt privatlif är »Sigurd» en den allra angenämaste människa. Glad och kvick, är han en kamrat som få. Hans jättelika kroppshydda står i underbar kontrast till den späda rösten — »Sigurd» behöfver dock inte vara ledsen för det, så var förhållandet också med Bismarck. Han är lycklig make och far till två barn — hans ekonomiska förhållanden tillåta honom att lefva sorgfritt. Visserligen har han varit något sjuklig på sista tiden, men det är, så hoppas alla hans vänner och han har många sådana i Sverige, öfvergående.

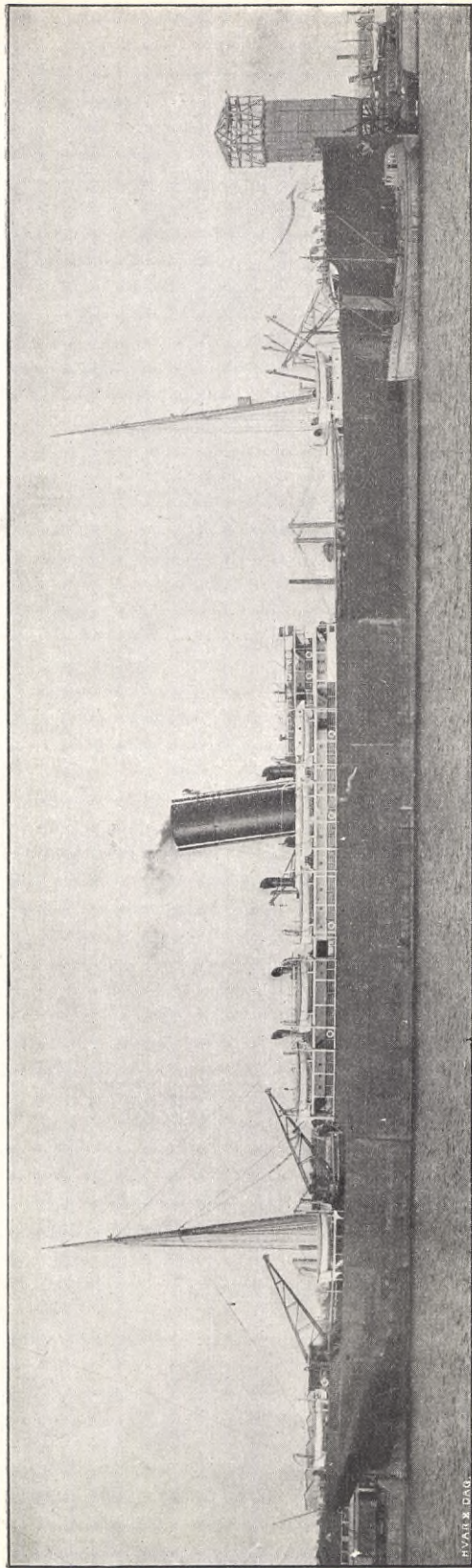
Han har icke blott i sina skrifter utan ock i lifvet varit glad och mot allt hyckleri. Han kan säga som Stjernhjem: medan han lefde, lefde han glad. En gång, då jag bad honom om hans porträtt, skref han: »här har du f. d. Gudsbelätet. Ursäkta Vår Herre bristerna i detsamma. Jag har aldrig varit illa med det och inte nekat det något som det velat ha!»

Då han skref det, var han inte så synnerligen frisk. Men glad var han ändå och såg lifvet med humorns blick.

Ja, det är »Sigurds» stora betydelse — han har varit glad, värdat glädjen, älskat glädjen, gifvit glädjen åt många. Därför var det nog många, som på hans femtiårsdag önskade honom glädjen tillbaka.

GUSTAF BELLANDER.

DEN NYE DANSKE ÅNGAREN »OSCAR II»
 MED ANLEDNING AF UPTRÅDENA VID ÅNGARENS AFGÅNG FRÅN KÖPENHAMN.

IFVÆR DAG.
 Foto. Fred. Hille, Køpenhamn.

»OSCAR II» heter efter vår ståtliga, vördade monark »Det Forenede Dampskibs Selskabs» nya, ståtliga Amerikaångare, hvilken torsdagen den 13-ars lämnade Köpenhamns frihamn flytande palats, inredt på första klass med all upptänklig komfort och elegans samt för öfrigt allt igenom med praktisk soliditet. Priserna äro jämförelsevis billiga: man får på första klass två passagerare i ett soffrum, för 375 kr. å andra under samma förhållanden för 237 kr. Tredje klass kostar mellan 200 och 160 kr. För detta får man »full pension», så när som på öl, vin o. d., som betalas extra. Tre måltider serveras om dagen; på första klass får man 10 rätter mat, på andra 5 och på tredje 2.

Det väldiga skeppet är 515 fot långt, 58 fot bredt och dess höjd till öfvertäcket är 42 fot. Det är byggt af stål alltigenom samt har tre genomgående studdäck.

Då man vid »Oscar IIs» afresa från Köpenhamn skulle föra tvenne deserterade äldre ombord, tog folkmassan, som till stor del bestod af stråkande äldre och deras meningsfränder, parti för de förstämde. De båda äldre sletos lösa från polisbevakningen, denna trängdes tillbaka samt öfverfölls med tillhyzgen och stenkastning och ett våldsamt upplopp följde, som först dämpades, då ett par hundra »onstaplar med bångerna röjde platsen. Under den allmänna förvirringen lyckades ytterligare en del äldre rymma från fartyget, som dock afgrick dem förutan. De våldsamma uppträderna ägde rum å den plats, som bilden visar.

GUERILLAKRIGETS VÄXLINGAR.

»FAIR EXCHANGE IS NO ROBBERY.»

Guerrillakriget i Sydafrika fortgår alljämt med samma uthålliga tappert het från boernas sida och med alla ett dylikt krigs växlande stridslycka för båda parterna. Vid den stora razzia, som lord Kitchener nyligen företog i östra Oranjekolonien, förlorade boerna öfver 1,200 man, och nu ha dessa i sin ordning tillfogat engelsmännen ett allvarligt nederlag vid Tyeebosch, hvarvid generalen lord Methuen och flera hundra man tillfångatogs. För den af engelsmännen redan förut tillfångatagne boerkommandanten Krutzinger, hvilken man antagit skulle komma att skjutas på grund af hans rebellion i fängande ganska lågligt, då boerna nu hoppas att få utväxla boerkommandanten mot den engelske generalen. Enligt senaste underrättelser har emellertid lord Methuen frigifvits, man vet dock ej ännu på hvad villkor.

Den af boerna tillfångatagne GENERALEN, LORD METHUEN.

Den af engelsmännen tillfångatagne GENERAL KRUTZINGER.

KONSTUTSTÄLLNINGEN I STOCKHOLM.

Fotografier för HVAR 8 DAG af Julius Grape, foto.-affär & atelier, Stockholm.

Konstnärsförbundets vårutställning i Stockholm, som den 10 d:s hade »vernissage», är måhända i år icke jämförlig med fjolårets ypperliga exposé, hvilken sedermera gjorde sådan lycka i München, men den är nu som alltid sofrad med yttersta noggrannhet samt företeer en hel del af intresse. Särskildt framträda med vackra arbeten inom olika genrer Karl Nordström, Carl Larsson, Hanna Pauli, Robert Thegerström, Richard Bergh, Per Ekström, Carl Wilhelmson, G. A. Fjæstad, Axel Sjöberg, Nils Kreüger och Eugène Jansson samt inom skulpturen Chr. Eriksson och Sörensen-Ringi. Flere af de yngre såsom A. Gerle, E. Rignér och G. v. Hennings, utställa äfven vackra saker.

Å den öfversta bilden märkas: (ofvanifrån och från vänster räknadt) Kusels »Fäbod i Dalarne», Kreügers »Efter ovädret», Fjæstads »Barrskogsinteriörer», Thegerströms porträtt af prof. Günther. Å mellersta: (ofvanifrån från höger) Wahlströms »Från Urpsala-slätten», därunder Axel Sjöbergs »Isen lägger sig», H. Nvman »Porträtt», två taflo af Kreüger, porträtt af Thegerström och fru Pauli, underst i hörnet en taflo af C. Wilhelmson o s. v. Å den nedersta: (från vänster) Karl Nordström »Seglare vid solnedgång», i midten Carl Larson: »17 år» samt det stora vinterlandskapet af Fjæstad. Skulpturerna äro af G. J. Eldh.

HELA SVERIGE PÅ BAZAR.
FRÅN NORR TILL SÖDER, FRÅN ÖSTER TILL VÄSTER.
Fotografier tagna speciellt för HVAR 8 DAG.

HVAR 8 DAG.
Foto. Rangnitt, H. Löfberg.

HELSINGBORG: SOIRÉN DEN 27 OCH 28 FEBR. FÖR HELSINGBORGS BARNASYL: Tablå ur »STENBOCKS KURIR», den välarrangerade och gouterade festens stora nummer.

Foto. Kihlbaum, Sundsvall.

SUNDSVALL: SUNDSVALLS SKYTTEBAZAR DEN 27 OCH 28 FEBR.: I. Kung Erik och Karin Månsdotter.
II. Folkdans. III. Grupp af deltagare.
Staden och, icke minst, den Militära skytteföreningen voro särdeles belätta med bazaren.

Foto. Julius Grape, Foto-affär & atelier, Sthlm.

STOCKHOLM: BAZAREN FÖR FJÄLLKOLONIEN.

Bazaren i Göteborg till förmån för anstalten å Styrso för skrofulösa barn, afhållen under kron-

prinsessans beskydd, gick under dagarna den 14 och 15 mars af stapeln å Börsen.

Foto. Jonason, Göteborg

GÖTEBORG: BAZAREN FÖR SKROFULÖSA BARN: Stora Börsalen med en del af stånden.
Till vänster det grönta ståndet med kungl. gåfvor.

HVAR X DAG.
Foto. Jonason, Göteborg.

L.

GÖTEBORG: STÅNDET MED DE KUNGLIGA GÅFVORNA, förestås af landshöfdingskan, frih. Lagerbring (L).

Våra bilder lämna en högst ofullständig idé om anordningarna, hvilkas omfattning kräfde hela Börshuset. Vi ha sålunda intet från Buffeterna,

Frukt- och blomsterstånden, Überbrettel'n, Tom-bolor, American Bar m. m. — hvar och en af dem en dragningskraft. Själén — och hjärtat — i det

Foto. Jonason, Göteborg.

S.

GÖTEBORG: TVENNE AF DE MÅNGA VACKRA STÅNDEN.

BARNKLÄDSTÅND: Förestånd. Borgmästarinnan Svanberg (S). KONST- & BOKHANDELN: Förestånd. Fru Elliot (E.).

E.

mångpröfvande företaget var friherinnan Lagerbring, som med en stab af medhjälpare åstadkommit något ganska stortslaget. Blad dessa medhjälpare bör icke minst framhållas alla dem, som med gåfvor i penningar eller in natura möjliggjort det anmärkningsvärda resultatet. Det belopp, som vid ett hastigt öfverslag synes komma anstalten ifråga tillgodo, belöper sig nämligen till bortåt 70 tusen kronor! Ett i sanning glänsande resultat i tider af allmän sparsamhet!

* *
*

En särskild mention till HVAR 8 DAGS vän och ovärderlige gynnarer *hoffotografen Aron Jonason i Göteborg*, som med en afundsvärd älskvardhet och en dito kamera städse stått och

Foto. Jonason, Göteborg

L
MINNETS TEMPEL: »DET ALLRA HELIGASTE», »MINNET», (Fru Lieberath, L), omgifven af »LIF», »DÖD», »TRÖ» och »HOPP».

fortfarande synes vilja stå till vår tidnings disposition i trots af ofta pröfvande svårigheter!

Foto Jonason, Göteborg

MINNETS TEMPEL: Grupp gudinnor, danserskor m. fl.

JORDBÄFNINGEN I SCHEMACHA (KAUKASIEN).

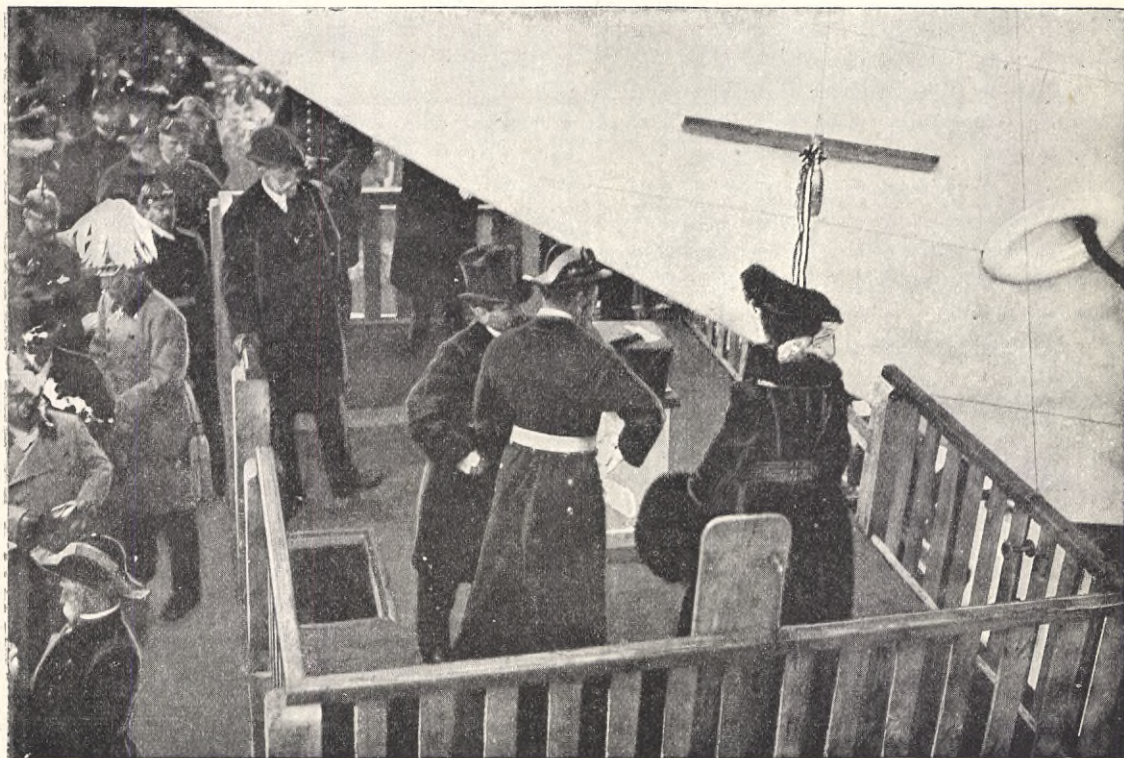

Efter fotograf.

EFTER JORDBÄFNINGEN I SCHEMACHA.

Med fasa och deltagande har man förnummit de underrättelser, som i dagarne förmält om de hemska jordskalf, hvilka ägt rum i Sydryssland, och som kostat tusentals människolif. Den värsta katastrofen ägde rum den 13 febr., då hela staden Schemacha i det närmaste ödelades. Eländet bland den arma, till 35,000 människor uppgående befolkningen, som här med ett slag sett sig beröfvad hus och hem, är naturligtvis stort; ryska regeringen har också kraftigt ingripit för att hjälpa de nödställda.

FRÅN KÄJSARJAKTENS STAPELAFLÖPNING.

NÄR »METEOR» LÖPTE AF STAPELN: Miss Roosevelt döper båten med en flaska »Kaisersekt». Vid hennes sida står prins Heinrich. Den civile mannen är båtbyggaren mr Downey.

Käjsar Wilhelm tillhör nu en gång dem, som gärna vilja flåta tala om sig, och orätt vore väl att säga, att han på något vis sätter sitt ljus under en skeppo. Och nog kunde man tycka, att den apparat, som högst densamme satt i gång genom att i storstättlig, officiell mission sända sin broder prins Heinrich till Amerika för att öfvervara dopet af hans därstädes byggda, nya kappseglingsjakt, är en smula öfverdrifven. Men å andra sidan var nog detta en artighet, som lifligt senterats af amerikanarne, och som nog icke torde vara utan sin betydelse för det goda förhållandet mellan de båda mäktiga staterna och deras ofantliga kommersiella förbindelser. Att den tyska prässen, som under hela prinsbesöket simmat i ett haf af förtjusning öfver det glänsande mottagande, som kommit honom till del, likväl i mångt och mycket öfverdrifver de praktiska följderna af resan i politiskt och kommersiellt afseende, är likväl tydligt nog, och tyskarne få nog småningom sänka sina högtspända förhoppningar. »Business is business», säger yankeen, och gäller det sådana, är han minst af alla besvärad af någon sentimentalitet.

Bilden härvid visar »Meteor» efter stapellöpnigen.

DET AFSLÖJADE BLOMSTERMEDIET FRU ROTHE.

Efter fotografier.

»BLOMSTERMEDIET» FRU ROTHE.

Man torde erinra sig det skarpa uttalande, som käjsar Wilhelm nyligen fällde gentemot »obskurantismen», och som haft till följd, att man i Tyskland litet hvarstädes med kraft inskridit mot den spiritistiska humbugen. Sa häktades nyligen i Berlin det bekant »blomstermediet» Anna Rothe, och befunns härvid såväl de blommor som de »andar» hon behän-

NÄR BLOMSTERMEDIET FRAMKALLADE EN ANDE.

digt visste framkalla, vara det gröfsta bedrägeri. Blommorna, som särskildt voro hennes specialitet, dode hon i sina vida kläder, och de levererades henne i stora mängder, friska och doftande, från en säkting, som innehade ett gartneri. De personer, som njutit af och trott på denna humbug, äro ur de mest skilda samhällsklasser. Bredvid den fattiga arbetarehustrun, som lät bedragerskan förmedla en hälsning till sig från andra sidan grafven från sitt aflidna barn, närvaro vid hennes »seancer» köpmän, tjänstemän, officerare samt män, som vetenskapligt behandlade spiritistproblem. Och alla trodde de på henne! Rothe lär äfven ha haft förbindelse med vår egen spiritistprofetissa prinsessan Karadja och dennas beryktade fru Abend, hvilket just icke är ägnadt tala till dessas fördel.

EN HISTORIA EFTER MIDDAGEN.

Originalberättelse för HVAR 8 DAG.

Vi sutto och pratade efter middagen, några författare. Kritikern satt inlindad i sin vanliga ofelbarhet och lät alla våra elakheter om hans yrke gå till väders med cigarröken. Plötsligt sköt han upp glasögonen i pannan och gäspade.

»Och ändå har jag varit med om en god gärning», sade han.

»Åh», svarade vi alla så långdraget som möjligt. Och kritikern berättade:

Det är fyra år se'n; det var en marskväll som nu. Jag hade suttit vid skrifbordet hela dagen och flått skribentsjälur som vivisektorn flår kaniner, och jag var trött. Yrket äcklade mig. Jag gick ut för att leta reda på mitt kaféhörn, men när jag kom till tamburvaktmästaren vände jag. Det skulle ju bara bli det vanliga; så och så många djupsinnigheter till så och så många groggar. Tom i hufvudet och obeslutsam som ett geni, drog jag i väg dit näsan pekade, och den mätte ha pekat nedåt Staden.

Allt nog; om en stund var jag vid flottbron, som leder öfver till Söder. Det var en liten folksamling på bron och kajen, och jag gick dit. Ett snölass hade strukit baklänges i sjön, kärran var upptagen, men hästen låg och flöt död.

Detta har ingen betydelse för min berättelse; jag talar bara om det därför att det var så och därför att jag mins det som en ingrediens i min mörka stämning den kvällen. Vädret var rätt med regn och snötjocka, som vältrade in från Mälaren. Drifisen sågade jämrande mot bron. Högt uppe i dimman lyste ljusen från Mariahissens restaurang.

Folkmassan stod tyst, och en poliskonstapel promenerade af och an med legaliserad barskhet i sitt ölsikte. Jag stod och fänstirrade på den drunknade hästen, som alla andra; så kände jag en hand på min axel.

»Är det inte Gren?»

Mannen, som talade, var en lång, medelklassklädd herre med hvassa kindben och ett par glansiga ögon. Jag såg in i dessa ögon och begrep, att jag sett dem förut, frågan var bara när och hvor. Han drog litet på munnen, enär jag icke kände igen honom strax, och sade så sitt namn. Nu kom jag mycket väl ihåg det: Karlman, Axel Karlman. Vi hade varit klasskamrater på gymnasium, men han försvann plötsligt ur min åsyn, tog aldrig studentexamen.

»Jag är faktor hos Lundberg», sade han, »och har det jämförelsevis bra. Gift är jag också.»

Vi började gå på bron och försökte kroka fast våra gemensamma minnen. Han var skickligare i den saken, än jag, och nu, när jag hörde honom tala, blef han först riktigt klar för mitt minne. Det var samma impulsiva röst som i skoltiden, med plötsliga språng från skärpa till vekhet, och han lade hufvudet på sned alldeles som förr, när han fick höra eller ville säga något vackert.

»Mins du, när vi lofvade hvarandra att pånyttföda svenska vitterheten? Det var en mänskenskväll i ett jullof. Nu sätter jag hvad andra skrivit...»

»Och jag slår ihjäl det», sade jag skrattande.

»Ja, det är sant, du har ju ett fruktadt namn. Du är halfvägs till auktoriteten.»

Jag tyckte, att hans röst blef hård, och han hostade skarpt ett par tag. Det hade blåst upp; regnet dref kallt och otrefligt in under paraplyerna. Jag föreslog att vi skulle söka skydd någonstans.

Han stod ett ögonblick tvehågsen, och så frågade han om jag inte ville göra honom det nöjet att gå med hem. Han bodde strax ofvanför; det var bara hissen och fem minuters väg. Jag tackade och vi följdes åt.

Vi kommo in i ett par små ljusa rum, enkla men ändå möblerade med en icke precis alldaglig smak. Min vän presenterade sin hustru. Det var en lång, litet fyllig blondin; hon hade goda ögon och tysta rörelser. Något moderligt i sitt sätt kanske, men det klädde henne. Hon gick i hvitt bröstförkläde och hvit, nervikt krage. När hon skratade liknade hon Rubens' kvinnor.

Jag satt och såg på henne, medan hon ordnade toddybrickan, och jag glädde mig åt hennes styrka och sundhet. Min vän däremot föreföll dålig; det var bröstet. Han hade sjunkit hop i soffhörnet, och hostan afbröt honom gång på gång. Den första tafattheten efter en lång skilsmässa gaf med sig så småningom, ljuset och värmen och toddyn gjorde oss meddelsamma, och rätt nu voro vi inne i en halsbrytande diskurs om dagens litterära gudar. Min vän spelade Loke. Han spottade sitt hån i ansiktet på dem, hans röst hväste af häftighet, han var i tur och ordning öfverlägsen, medlidsam, patetisk. Det var som om man ryckt loss en dammlucka; all instängd bitterhet rusade ut som en vattenmassa.

I början försökte jag säga emot honom, men så kom jag att möta hans hustrus ögon och jag läste en ångest och en bön i dem. På mindre än en minut förstod jag, att vi voro i förbund med hvarandra, hon och jag. Jag föll undan för den sjukens angrepp, och de lade sig snart. Hans röst fick tillbaka sin sjungande barnklang, och med ett barns hänförda och omisstänksamma ögon såg han in i mina och började gifva mig förtroenden.

Det var icke alldeles sant, att han glömt penan för kasten. Han sysslade nog med litet författareskap på lediga stunder. Om det roade mig ville han gärna läsa upp några profbitar. Han hade svårt att göra sig reda för hvad kritiken skulle säga — och han skrattade småslugt och förnöjdt. Bra eller dåligt, så var det inte något dussinkram precis...

Han fick rätt; något dussinkram var det inte. Men hvad det var mer än vers, såg jag mig inte i stånd att afgöra för tillfället, om det var en hymn eller en straffpredikan, och om det var riktadt mot Gud eller mänskligheten eller bäggedera. Förmodligen var det allt detta och mera till. Det dundrade och slog gnistor. Det gaf Vår Herre en vänlig admonition att göra om världen och världen en lika vänlig att göra om Vår Herre. Det filosoferades öfver röstfrågan, madame Blavatsky och kärlekens lyckomöjligheter. Det var något oerhördt med ett ord.

Han höll på nära en timme, och smörgåsen kom som en befrielse. Men efter supén börjades det på nytt. Han hade nu alldeles glömt att fråga efter mitt omdöme och reciterade i sporrsträck.

»Bara du inte tröttar herr Gren», sade frun. Hon gick fram och lade handen på hans skuldra. Han gjorde sig lös med ett otåligt ryck, och jag smålog lugnande mot henne.

När jag tog farväl följde fru Karlman mig ut

i tamburen; min vän tordes icke för sin hosta. Vi skakade hand med hvarandra, och hon behöll min ett ögonblick.

»Säg mig, herr Gren, hvad tyckte ni egentligen om det Axel skrifvit? Kan det bli till något?»

Hennes ögon stodo vidöppna mot mig, och på nytt såg jag ängesten i dem. Jag mumlade någonting om, att det fans vackra saker och med en smula begränsning hade han säkert framtiden för sig. Hon tackade mig kort, och vi skildes.

Jag kom hem i en tämligen öfverretad sinnesstämning, som räckte flera dagar. Min gamle skolkamrats exalterade röst surrade i öronen på mig. Och jag mindes också hans hustru. Men tiden gick och jag hade nästan glömt det hela, då jag en dag fick mig tillsändt ett tjockt manuskript — min väns. Han bad mig göra honom den tjänsten, att öfverlämna det till en förläggare. Jag kände förläggarevärlden bättre än han och kunde kanske säga några goda ord på samma gång för att underlätta affären. Han hoppades, att jag icke skulle finna det allt för påkostande.

Jag var icke aldeles ense med honom i det sista, allra minst sedan jag använt en half natt för att söka begripa något af hans pekoral. Det var ett kaos utan like. Och detta skulle jag nu stå fadder åt, med mina ord. — Jag är en stillsam man, och tycker inte om att väcka uppseende.

Emellertid skickade jag af luntan, och det blef tyst. Jag hörde hvarken från förläggaren, som jag bedt svara under min adress, eller från min vän. Men en middag, när jag kom hem, hviskade hushållerskan till mig, att det satt ett fruntimmer och väntade i mitt arbetsrum. Hon ville nödvändigt träffa mig.

Det var fru Karlman. Hon rodnade lätt vid hälsningen, men blef strax oberörd igen.

»Jag kommer för att be er om en sak. Jag vet att Axel skickat er sitt manuskript, och jag vet också, att det är förgäfvets. Jo, se så; ni ansåg er inte kunna vara uppriktig, när jag frågade om ert omdöme, men jag förstod allting. Nu är Axel mycket klen; oron för manuskriptet tar hans sista krafter.»

Rösten stockade sig, och det kom som en hviskning:

»Jag ville så gärna göra honom glädje den tid han har kvar. Vill ni hjälpa mig?»

Och då jag gjorde en stum bugning:

»Då måste ni skaffa svar från förläggaren nu så fort som möjligt. Han skall skriva, att han tar boken med nöje, att han gör sig stora förväntningar om den och att den kommer till julen. Åh, ni måste, ni måste. Ni gör en god gärning, och ni har lofvat mig.»

Hon tillade lågt:

»Och ni riskerar ingenting, hvarken ni eller förläggaren. Till julen — fins inte Axel.»

Jag satt och såg på henne. Hennes ögon brunno. Det skulle vara en kvinna, hos hvilken något som detta kunde rinna upp och som icke lät det stanna vid tanken. Jag var redan från bör-

jan öfvervunnen, och hon gick med mitt bestämda löfte. Hon hade suggererat mig litet af sin egen energi, och min vän förläggaren togs med storm efter en god middag, när hans hjärta var så öppet för mänskligheten, som bara Roederer och fileten truffé kan öppna ett förläggarhjärta. Jag dikterade och han skref. Och så sköljde vi ner vår goda gärning med mera vin.

Dagen därpå hade jag bref från Karlman. Han var utom sig af lycka. Det hade äntligen kommit meddelande från förläggaren; han tog boken med nöje, han gjorde sig stora förväntningar om den och den skulle komma till julen. För detta hade han (Axel) mig att tacka, och han ville gärna göra det muntligen. Han var litet dålig och kunde inte gå ut; om jag kanske hade lust att se upp till dem i kväll och äta en enkel smörgås, som förra gången?

Någonting höll mig tillbaka i början, men jag gick. Hans fru kom själf och öppnade vid ringningen.

»Tack», sade hon, och tryckte min hand.

Jag blef förskräckt öfver förändringen hos min vän. Allt kött i ansiktet var borta; huden satt torkad vid kindknoterna, som hopdragen med ett osynligt snöre, och det var feber i blicken. Han halfåg i gungstolen, med en filt om benen och gjorde inga försök att resa sig, när jag kom in. Men han sträckte bägge händerna mot mig med samma barnsliga och vackra åtbörd, som jag mindes från skolan.

Vi talade naturligtvis mest om hans bok, diskuterade utstyrseln, honoraret, framgången. Han skulle själf göra ett besök hos förläggaren, bara han blef kryare. Och det skulle nog inte dröja så länge nu, när han fått ledighet från tryckeriet. Hostan var redan mycket bättre.

Hans hustru sysslade stilla som vanligt omkring oss, och vi utbytte några tunga blickar. Så blef det ätdags, det var en hel flaska champagne, högtiden till ära, och min vän höll tal. Han tackade mig för allt besvär, och i den traditionella skålhumorn, där dock hans stolthet sken igenom, tillade han något om, att hela svenska litteraturen förenade sitt tack med hans. Jag kände hur det stack till i ögonlocken, och det var med någon möda jag fick skålen transporterad öfver på hans hustru.

»Ja, tack, barn», sade han; »du är så god.»

Han stötte sitt glas mot hennes, och jag tyckte att klangen lät som en aflägsen begravningsklockas.

Vid afskedet höll han länge min hand mellan sina iskalla fingrar. Hans ögon voro djupa och strålande.

»Det är ändå skönt, att ha lyckats», sade han.

Det var de sista ord jag hörde från min vän Axel Karlman. En månad därefter stod dödsannonsern i tidningen.

Här tystnade kritikern. Vi sutto med släckta cigarrer; skymningen och middagströttheten hade fallit öfver oss.

Men så sporde någon:

»Och fru Karlman, hur blef det med henne?»

»Det är min hustru», svarade kritikern.

BO BERGMAN.

GATUOROLIGHETERNA I GÖTEBORG.

Fredagen den 7 och lördagen den 8 mars timade i Göteborg händelser, som väckt sensation öfver hela landet. Prässen har varit minutiös i beskrifvandet af allt som tilldragit sig. Detta besparar oss från att ingå i kommentarier öfver anledningen till det nesliga som passerat. Men det som händt, har väckt en så stor harm hos alla rättänkande i denna stad, af hvad åsikter och stånd de vara må, att, om ansatser till ett återuppreppande af våldsamheterna från samma skräcklystna håll skulle skönjas, man då för visso en gång för alla fastslår, att Göteborg vill och skall vara fredadt för ligatyranni.

Foto. Rinman, Göteborg.

DET STENKASTADE, ASKLUNDSKA BAGERIET: Redan under fredagens kravaller krossades rutorna i de stora fönsteröppningarna, hvilka därefter fylldes med bräder. Äfven bostadsfönstren bära spår efter händelserna.

Foto. Rinman, Göteborg.

PLATSEN FRAMFÖR ASKLUNDSKA BAGERIET, hvarest den våldsamma stenkastningen mot polis, civila, bageriet och spårvagnar skedde. Från trähustaket till vänster (närmast bårnhuset) kastades t. o. m. taktegel på polisen. Sjålfva bagerilokalerna ligga inåt tvärgatan (Risåsgatan) till höger, där alla fönster inslogos

JÄRNTORGET, PLATSEN FÖR LÖRDAGENS SENASTE VÅLDSAMHETER.

VECKANS: PORTRÄTT:

C. J. LANDGREN.

85 år fyllde den 11 mars kontraktsprosten i Lilla Mellösa R. N. O., R. V. O. *Carl Johan Landgren*, L., som äfve är kommun ordförande, hederl. damot af Gestr-Hels. nation, landstingsman m. m., uppvaktades på födelsedagen på många sätt.

A. LUNDBLAD.

80 år fyllde den 8 mars direktören i Linköpings sparbank R. W. O. *Axel Lundblad*, och blef med anledning af dagens betydelse föremål för mycken hyllning från skilda håll.

A. ELBE.

70 år fyllde den 11 mars fabrikkören *Adolf Elbe*, inneha vare af den kända cigarrfabriken *Revard & Elbe* i Stockholm. E. hyllades på födelsedagen af många vänner och bekanta.

F. A. W. PALMGREN.

60 år fyllde den 4 mars kyrkoherden i Iöde-jö fl. kand. *Frans August Wilhelm Palmgren* och blef med anledning af dagens betydelse föremål för mycken hyllning af vänner och bekanta.

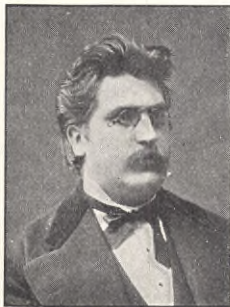
E. O. TH. GYLLENRAM.

Den 22 mars fyller kaptenen vid kongl. Gotlands infanteriregemente, R. S. O., *Ernst Oscar Theodor Gyllenram* 60 år. G. är äfven ägare af egendomen St. Ekered, där han är bosatt.

E. JÄDERIN.

50 år fyllde den 5 mars den bekante astronomen och geodeten, lektorn vid Tekniska högskolan i Stockholm *Edvard Jäderin*, hvilken särskildt gjort sig känd i vida kretsar genom sina populära föreläsningar. Under dagens lopp ingingo talrika lyckönskningar.

O. PAULSON.

55 år fyllde den 8 mars doktor *Olof Paulson* i Ka. Iskrona, där han sedan 1889 varit provinsialläkare, P., som i flere år varit ordförande i stadens hälsovårdsnämnd, har hållit föreläsningar i hygien samt har äfven uppt ät som författare i medicinska och andra ämnen.

O. SCHERSTÉN.

50 år fyllde den 7 mars den kände framstående idrottsmannen och ymnastikdirektören, majoren *Otto Scherstén* i Stockholm, hvilken på födelsedagen hjärtligt lyckönskades från när och fjärran.

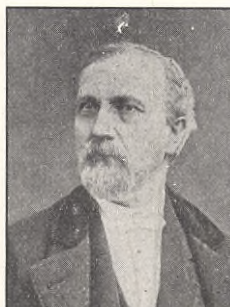
E. J. HAGSTRÖMER.

K. m. l. har utnämnt till häradsbörfding i Oppunda och Villättinge härads domsaga vice häradsbörfdingens juris kandidaten *Erik Jacob Hagströmer*, född 1864.

I. A. NYQUIST.

Stockholms allmänna sängförening som stiftades den 5 mars 1862, firade nyligen sitt 40 årsjubileum med en särdeles lyckad fest. Vi återgifva med anledning däraf bilderna af föreningens hedersordförande herr I. A. Nyquist och föreningens stiftare doktor *Aug. Jahnke*.

AUG. JAHNKE.

A. JOHNSSON.

Vi hafva särskild anledning att återgifva porträtt af musikdirektören *Adolf Johnsson*, lärare vid musikaliska akademins konservatorium i Stockholm, J., som i 18 år varit musikantörare vid Svea Träng bataljon, lämnade nyligen denna post uppvaktad och tillätd af bataljonen med minnesgåfva.

GALLERI

V. M. von POST. †

Den 24 februari afled på Skenäs i Södermanland f. d. majoren i d. Kongl. Södermanlands regemente, R. S. O. *Vilhelm Mauritz von Post*, i en ålder af 84 år. Sedan år 1873 var han anställd vid meteorologiska stationerna i Stockholm och Uppsala, samt erhöll afsked ur armén 1877.

J. H. E. HALLENBORG. †

Den 11 mars afled kontrollören vid postdirektörs expeditionen i Göteborg *Johan Harald Emil Hallenborg*, i en ålder af 73 år. H. har under senaste åren på grund af sjuklighet varit tjänstledig. Han var en duglig tjänsteman, hvarjämte han för sitt glada väsende och sin redbara karaktär vunnit många vänner.

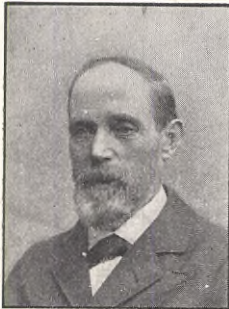
P. A. LAGERGREN. †

Den 7 mars afled i Hjo postmästaren *P. A. Lagergren*, närmare 60 år gammal. Sedan 1886 har L. varit postmästare därstädes och under denna tid tillvunnit sig allas vanskap genom sitt humana och vänsälla väsen. Han sörjde närmast af maka och två döttrar.

P. J. JOULIN. †

Den 1 mars afled i Stockholm f. kafédikaren *Petter Julius Joulin*, 61 år gammal. J. var grundare till den första s. k. billighetsmatsreringen i hufvudstaden, hvilken af honom upparbetades till den största matserveringen därstädes. Känd i vida kretsar, sörjdes den driftige mannen af många.

E. G. FOGELSTRÖM. †

Den 19 februari afled i Stockholm s. k. karensästaren *Frik Gustaf Fogelström*, i en ålder af 65 år. F. blef för omkring 30 år sin egen och har bedrivit ett betydande möbelsnickeri i Södermalm.

C. W. WAHLGREN. †

Den 10 februari afled i Sundsvall k. larmmästaren *C. W. Wahlgren*, född 1838. W., som var mycket musikalisk, ägde äfve en kunglig guldnädd för räddning af människor. Enkel och ansåklös, godhjärtad och redbar, sörjdes han af många.

E. J. G. HJERTSTRÖM. †

En stor förlust drabbade Sveriges läkarekår, då den 14 mars öfverlidskaren vid Konradsbergs hospital e. o. prof. sorn *Ernst Johan Gustaf Hjertström* afled 52 år gammal. Den framstående psykiatrikern hade i studiesyfte öretagit flere utländska resor och utgivit åtskilliga afhandlingar.

C. LUNDGREN. †

Den 28 februari afled i Varberg förre vice konsuln, skeppsmästaren *Carl Lundgren*. L., som var född i Varberg 1856, ägnade sig vid unga år åt sjömansyrket hvilket han dock vid fadrens fränfalle lämnade för att efterträda denne såsom skeppsmästare. Han sörjdes närmast af moder och barn.

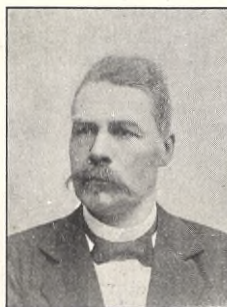
C. G. BERGSTRÖM. †

Den 28 februari afled hufvudstaden fanjunkaren vid Göta lifgardes musikkår, den skickige esskornettisten *Carl Gustaf Bergström*, i en ålder af 52 år. B. kunde sedan vid 12 års ålder uppträda som solist och tillhörde sedan många år tillbaka o. lka teaterorkestrar. Han sörjdes närmast af maka och barn.

W. NORDSTRÖM. †

Den 27 februari afled i Borgå den i vida kretsar kända skaldinnan *Wilhelmina Nordström*. Efter en år 1861 före ägen pedagogisk resa till Tyskland och Schweiz organiserade hon medts arbetsstiftelsen för barn i Borgå. Den bortgångne var högt värderad i vida kretsar.

S. ANDERSSON. †

Den 22 februari afled i Bjuf stationsinspektoren *Sven Andersson*, 55 år gammal. A., som alltid skött sin plats med största pliktrogenhet erhöj vid järnvägens 25-årsjubileum i fjor Patriotiska Sällskapets stora guldmedalj för långvarig och trogen tjänst. Han sörjdes närmast af maka och barn.

B. G. THULIN. †

Den 10 mars afled i hufvudstaden konditorn *Bernhard Gustaf Thulin*, 68 år gammal. P., som var född i Ystad, hade många år affär i Stockholm. Han sörjdes närmast af maka och barn.

HVAR 8 DAGS NOVELLBLAD. VI.

EN MODERN SJÖRÖFVARE. Öfversättning för HVAR 8 DAG.

Det hade länge rådt ett spändt förhållande mellan England och Frankrike. För hvarje dag ökades upphetsningen de båda nationerna emellan. För alla var det klart, att kriget skulle förklaras endera dagen.

Under sådana omständigheter var det ingalunda behagligt för en engelsman att vistas i Paris, och Fred Hardy beslöt sig för att hellre använda den breda amerikanska dialekten, än onödigt stöta sig med omgifningen. Han besökte på grund däraf ofta en välkänd amerikansk bar, och blef där en dag tilltalad af en yankee och af honom bjuden på en äkta amerikansk grogg.

»Mitt namn är Hiram Schneider», sade främlingen, då de samtalat en stund.

»Mitt är Fred Hardy», svarade vår hjälte.

Så mycket hade främlingen inhämtat af sitt samtal med Fred, att denne var i behof af plats och bad honom besöka sig å hotellet. Följande dag styrde Fred sina steg öfver Boulevard des Capucines till Grand Hôtel.

Han fick snart klart för sig att främlingen var en mycket rik man. Denne berättade, att han höll sig med lustjakt och behöfde en pålitlig person till »kapten å skutan», som han uttryckte sig. Som Fred varit med i boerkriget, hade han äfven någon kännedom om att handskas med kanoner och kulsprutor, och Fred, som märkte det intresse hans nya husbonde visade för dessa vapen, beslöt hålla god min och vara på sin vakt.

Följande morgon reste de till Cherbourg och foro direkt ut till dockorna. Där låg en ståtlig ånglustjakt, hvilken väckte Freds beundran. Fyra väldiga skorstenar tillkännagäfvade, att ångaren var snabbgående. Kommen ombord såg han till sin förvåning tvänne snabbeldskanoner å öfre däck.

Sedan Schneider fört Fred omkring och visat honom ångaren i alla detaljer, tog han honom med sig in i kajutan.

Här aftalades Freds löneförhållanden, och då han blef erbjuden 1,800 kronor i månaden, förstod han, att han kallats till en maktpåliggande post.

De foro sedan omedelbart tillbaka till Paris, där Fred beställde sig en elegant uniform. I land skulle han tjänstgöra som sekreterare, och han iakttog med hvilken uppmärksamhet hans herre i tidningarne följde händelsernas gång. Dagligen blef spänningen mellan England och Frankrike allt starkare, och man var fullkomligt viss om, att krig skulle utbryta. Då gaf Schneider ånyo order om, att resa till Cherbourg, och på tåget såg Fred honom uppmärksamt studera sjöfartstelegrammen.

»En million pund», hörde Fred honom mumla.

Ankomna till Cherbourg, begäfvade de sig genast ombord å »La Sylphide», så hette ångjakten. Ännu en gång gick Schneider i land med en ångbarkass, och då han kom tillbaka, gaf han genast order att sätta ut till sjös, emedan krig blifvit förklaradt mellan England och Frankrike.

Följande dag höll Schneider ett tal till besättningen och förklarade för dem, att krig utbrutit mellan England och Frankrike och att det var deras skyldighet som fransmän att tillfoga fienden så mycken skada som möjligt.

»Men denna skyldighet medför utsikten, att få sina fickor fyllda med guld», sade han.

»Vi skola med all säkerhet möta ångaren »Majestic» på väg från Newyork med en million pund sterling guld ombord, och min mening är nu, att vi skola öfverflytta denna summa till vårt skepp.

»Hvad säger ni om det gossar?» slöt han sitt tal.

Med entusiastiska jubelrop besvarade de frågan, och till Freds stora förvåning fick fartyget

snart ett annat utseende. Snabbt plockade man bort promenaddäcken för- och akterut, och genom hydrauliska apparater höjdes en väldig femtoncentimeters kanon jämte en del kulsprutor upp i skottlinie.

Schneider lät sedan kalla Fred till sin kajuta, och här förklarade han närmare sin plan. Som han ej vågade anförtro sig åt någon annan af de ombordvarande, ville han ha Fred med sig ombord å »Majestic», då vi fått den »att sakta farten.»

»Då vi komma ombord», sade han, »gå vi till kaptenen och meddela honom, att krig är förklaradt, och att han endast har att utlämna skatten till oss.»

»Men om han vägrar», inföll Fred.

»Välän, då visa vi honom våra kanoner och säga, att han har att vänta en salva i vattenlinien. Ni tilltalar honom först på franska. Skulle han icke förstå det, så tar jag vid och förklarar saken för honom.»

Under två dagar gick ångjakten för full maskin framåt. Manskapet öfvades flitigt i kanonexercis, och allt syntes vara mycket väl planlagt.

Först på tredje dagens morgon fick man se röken af ett fartyg, och snart stucko äfven masterna upp öfver synlinien. Det var »Majestic».

Klädda i franska flottans officersuniformer gingo Fred och Schneider af och an på kommandobryggan. Han hade låtit hissa engelska unionsflaggan på halfmast, och lät fartyget ligga drivande för vinden. När kaptenen å »Majestic» observerade denna nödsignal, stoppade han och slog back. Genast sprungo Schneider och Fred i ångbarkassen. Officerarne ombord fingro order att ej visa kanonerna, förr än Schneider gaf tecken därtill. Hafvet var lugnt som en spegel, och snart hunno de fram till »Majestic». De mottogos vid trappan af tvenne officerare.

»Hvar är kaptenen?» frågade Fred på franska.

»Det är jag», svarade en ung man.

»Talar ni franska?» fortsatte Fred.

»Nej, jag har ej lätt att förstå er!» ljöd svaret.

Då tog Schneider vid och förklarade på bruten franska, att krig utbrutit emellan England och Frankrike, att hans fartyg var ett franskt krigsfartyg, hvadan »Majestic» nu var i hans våld såsom god pris, och »gjorde kaptenen klokast i att utan vidare öfverlämna den million pund i guld, som han hade ombord», mente han.

Kaptenen vägrade, blek af raseri. Schneider hotade skjuta honom i sank, i det han gjorde ett tecken med handen. Nu blef det också liflig rörelse ombord å »La Sylphide», men några skott hördes ej af.

»Tänk på edra passagerares lif», sade Schneider patetiskt.

Kaptenen tycktes på väg att bli förvirrad, men i detsamma inföll Fred på ren engelska:

»Ni har ingenting att frukta, ty jag har afbrutit hvarenda tändnål ombord på det där fartyget, så det är alldeles oskadliggjordt. Gå ni bara för full fart framåt, herr kapten!»

Med ett skri af förbittring drog Schneider sin revolver, aflossade ett skott mot Fred och sprang ned i sin ångbarkass. Han stod snart ombord å sin ångare igen, och nu började en skarp hetsjakt.

»La Sylphide» fann emellertid snart nog för godt att inställa förföljandet, då några engelska örlogsmän visade sig vid horisonten.

Passagerarne ombord på »Majestic» samlades i en ring kring Fred. Läkaren, som förband hans sår, fann att kulan hade inträngt i axeln, dock utan att försaka någon allvarsam skada.

Fred berättade nu sitt äfventyr, och då »Majestic» ankom till Liverpool öfverlämnades till honom en större summa pänningar, hvilken tillräckligt ersatte honom för all sveda och värk.